

A. Cetera, J. Okoński

Wojnicz, st. 1, gm. loco, woj.
tarnowskie

Informator Archeologiczny : badania 28, 108

1994

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

blinie. Trzeci sezon badań. Późnośredniowieczne fortalicjum z mura-
wanym dworem.

W trzecim sezonie badawczym na wojciechowskim fortalicjum w wykopach nr 1/94, 2/94, 3/94 i 4/94 odczytano ostatecznie pełne rozplanowanie fundamentów i proporcje narysu wolno stojącego, muranego, późnośredniowiecznego dworu.

Wzniesiono go na planie wydłużonego prostokąta o proporcjach 1:3, tj. 9,3 x 28,2 m. Krótsze ściany szczytowe usytuowane są na osi południe–północ, co zapewniało dobre nasłonecznienie długiej ściany południowej. Jednotraktowy układ wnętrza dworu tworzą trzy pomieszczenia. Dwa skrajne, tj. izba wschodnia i zachodnia, mają takie same wymiary: 6,9 x 8,4 m, a pomieszczenie środkowe o wymiarach 6,9 x 6,6 m jest wąską izbą w rodzaju przejściowej sieni. Na osi sieni znajduje się niewielka przybudówka o wymiarach 2,4 x 3,6 m — dłuższy bok wzdłuż elewacji południowej.

Zachowane fundamenty murów obwodowych, jak i dwóch działowych, mają taką samą szerokość — ok. 1,2 m. Jedynie mury fundamentowe niewielkiej przybudówki są węższe i mają ok. 0,9 m szerokości. Fundamenty murów działowych i południowej przybudówki są starannie przewiązane z murami obwodowymi, co świadczy, że rozplanowanie dworu jest jednorazowym zamysłem budowlanym.

Relacje odsłoniętych fundamentów z warstwami calcowymi wskazują, że dwór nie był podpiwniczony. Jego pierwotna wysokość pozostaje jednak w sferze spekulatywnych interpretacji.

Solidne fundamenty południowej przybudówki sugerują, że w niej mogła znajdować się klatka schodowa na jedną lub dwie wyższe kondygnacje. Podobnie identyczna z grubością murów obwodowych grubość murów działowych pozwala domyślać się, że dwór mógł być piętrowy. Murowana, południowa przybudówka była dodatkowym zabezpieczeniem wejścia — prawdopodobnie jedynego — do dworu, a ukryta w niej ewentualna klatka schodowa zapewniała swobodną komunikację między piętrami.

Brak jest natomiast przesłanek do wnioskowania o rozmieszczeniu otworów okiennych i systemu ogrzewania budowli.

Znalezione fragm. kafla garnkowych i płytowych w nawarstwieniach związanych z późnośredniowiecznym dworem pochodzą zapewne ze zróżnicowanych w wyglądzie pieców kaflowych ogrzewających poszczególne pomieszczenia.

Duży wojciechowski dwór mógł być pokryty dachówką ceramiczną, której ułamki występują w nawarstwieniach późnośredniowiecznych i nowożytnych.

Jak zaobserwowano, duże ilości ułamków naczyń ceramicznych i szklanych występowały głównie przy południowym i wschodnim murze południowej przybudówki dworu (wykopy nr 6A/93, 4/94). Pozwala to domyślać się, że wejście do przybudówki znajdowało się od zachodu, a śmieci i odpadki wyrzucano do płytkich dołów, znajdujących się za najbliższym od wejścia załomem muru, zapewne na mało uczęszczanej południo-wschodniej partii majdanu fortalicjum.

Materiały i dokumentacja znajdują się w Katedrze Archeologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.

Badania będą kontynuowane.

Wojnicz, st. 1
gm. loco, woj. tarnowskie

Badania ratownicze prowadzili A. Cetera i J. Okoński. Miasto. Średniowiecze—okres nowożytny.

*Literatura: *Materiały...*, s. 184.

Wolbórz, st. 23, gm. loco, woj. piotrkowskie — patrz: okres nowożytny